

BRUKSRESA 21april-22

Vår endagsresa gick till Österby,Leufsta,Forsmarks och Hargs bruk i nu nämnd ordning.

Historien om dessa bruk är också till stor del berättelsen om vallonernas historia i Sverige. På 1630-talet började vallonerna komma till Sverige. Dom var utbildade hantverkare som lockades av religionsfriheten,men också för att det fanns arbete,bostad,skola och att de erbjöds hemresa efter tre år om de inte trivdes. Först kom bara männen,men om de trivdes efter 1 år fick fruarna komma efter.

Det var den förste L.de Geer som bekostade alla resor. Han var verksam i Amsterdam och hade gjort sig en förmögenhet på slavhandel bl a. Han ägde från början alla de bruk vi besökte idag.

I Österbybruk finns många av de gamla byggnaderna kvar så vi fick en intressant inblick i hur folket levde. Vallonerna höll sig för sig själva och hade ett hierarkiskt uppbyggt samhälle där smederna var högst i rangordningen. Barnen började arbeta i 12-årsåldern.

Efter guidningen drack vi förmiddagskaffe på Hembygdsgården,en liten oas i utkanten av orten.

Guiden Ros-Marie berättar om Österby Bruk och järnmalmen

Sen gick resan vidare till Leufstabruk som var Sveriges största järnbruk på 1700-1800 talet och då försörjde större delen av Sveriges befolkning. Där blev vi guidade genom herrgårdens undervåning. Släkten de Geer ägde bruket i 13 generationer. Nu är Statens Fastighetsverk ansvariga för bruket alla byggnader.

Leufsta Bruk

Vår fantastiska guide

Efter Leufsta gick färden vidare till Forsmark där vi åt lunch på Vårdshuset. Redan på 1400-talet bröts det malm i Forsmark som blev ett s.k. Kronobruk 1570. I mitten av 1600-talet kom fam de Besch till Forsmark och 1881 såldes bruket till af Ugglas efter att det kommit på obestånd. 1976 såldes bruket till Forsmark Kraftgrupp. 1719 brändes hela Forsmark utom kyrkan och ett hus. Vår dagstur avslutade vi på Hargs bruk som kanske inte är lika välkänt som de andra tre vi besökte. Men det är ett levande och självförsörjande bruk. Simone Beck-Friis är den 9:e generationen som förvaltar Hargs Bruk. I Harg besökte vi även Bruksmuse'et, som var en jättestor byggnad i tre plan med ett oräkneligt antal maskiner. Helt fascinerande. Efter detta minsta men väldigt välskötta bruk styrde vi kosan hemåt efter ännu en fin resa, tryggt rattade av Desirée och Sundbergs buss.

Lennart i snickeriet Harg

Underbar vårdag i Harg, många blev vi

Bruksmuseét Harg med 6000 föremål